

Posudek na bakalářskou práci

Autor práce: Pavel Jaroslav Havránek

Název bakalářské práce: Smečno a umění pozdní gotiky ve službách Martiniců

Tématem bakalářské práce se stala problematika fondu uměleckých děl určených do sídelního města rodu Martiniců ve Smečně. Právě lokalita Smečno v době pozdní gotiky se stala základem nově pojaté umělecké topografie zaměřené úzce na artefakty z jagellonské období, tak i na objednatelský potenciál šlechtického rodu Martiniců. Výsledkem autorova samostatného (až detektivního) výzkumu je shromáždění uměleckého fondu pojednaného v bakalářské práci, včetně nových objevů a atribucí (např. reliéf sv. Jiří), které dosud nebyly odbornou literaturou v této souvislosti studovány.

Struktura práce je přehledná a logická. Překládá kromě úvodu čtyři kapitoly, věnující se jak historii rodu Martiniců a osudu samotného města, dále představení obou sakrálních objektů – kostela Nejsvětější Trojice a kaple sv. Anny. Těžištěm práce je katalogové zpracování konkrétních sochařských děl a oltářních celků, které autor svým výzkumem spojil přímo jak s rezidenčním městem, tak objednávkou příslušníků rodu Martiniců.

Metodami bakalářské práce byl důkladný archivní výzkum kombinovaný s výsledky starší literatury, zasazené do širšího kulturně historického a uměleckého kontextu období tzv. pozdní gotiky, mezi léta 1470-1520 s odůvodněnými časovými přesahy. První část práce, široce rozkročená v naznačení dějin šlechtického rodu od středověku až po počátek 20. století, se stala logickým východiskem pro sledování osudů středověkých uměleckých děl, jejich přesunů a odhalování původní i sekundární provenience. Pro situovanost artefaktů byl klíčový popis, částečně i rozbor a dějiny obou sakrálních staveb. Samotný badatelský přínos je ovšem zejména v části jednotlivých monografických zpracování soch a oltářních celků (celkem čtyři sochařská díla a dva monumentální oltářní celky). Kontextuálně pojaté monografie obsahují vědecky standardní katalogová záhlaví, důkladný popis, ikonografickou, typologickou a formální analýzu, přehled dosavadních názorů, a především odůvodnění časového a stylového zařazení konkrétních artefaktů. Zde Pavel J. Havránek prokázal nezvykle vysokou míru znalecké erudice a orientace ve složité problematice nejen českého, ale i středoevropského sochařství pozdní gotiky, která vysoce převyšuje požadavky kladené na tento typ absolventské práce. Zdatně se vypořádal s identifikací novodobých doplňků a přemaleb oltářních celků, kdy kombinoval zjištění provedená heuristickým průzkumem s informacemi se starší literatury (viz např. oltář sv. Anny, oltář z Ledců).

Závěr práce je pak shrnutím autorových poznatků a možná snad příliš skromným pokusem vytvořit či naznačit mozaiku objednatelských strategií členů významného šlechtického rodu Martiniců ve sledované době. Další úroveň sumarizace a zobecnění výzkumu by následně představovalo srovnání objednatelského potenciálu a konceptu výstavby a výzdoby rezidenčního města s dalšími významnými šlechtickými rody jagellonského období – například se Švihovskými z Rýzmburka, pány z Rožmitálu či ze Šternberka. Doufejme, že se tak stane v následných autorových pracích.

V předložené bakalářské práci Pavel J. Havránek prokázal samostatný badatelský potenciál i zdařilou aplikaci všech shora uvedených metod. Oboje vysoce přesahuje běžné standardy tohoto typu prací. S radostí doporučuji jeho práci k obhajobě a navrhuji hodnocení „v ý b o r n ě“.

V Praze dne 23. ledna 2024

prof. PhDr. Michaela Ottová, Ph.D., vedoucí práce